

Ammatillisen opettajan erityispedagoginen osaaminen

**Kohti inklusiivista ammatillista
koulutusta 10.3.26 Hämeenlinna**

Marjo Liete, HAMK

Päivi Tanner, Spesia Asiantuntijapalvelut

**Euroopan unionin
osarahoittama**

jamk | Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

Haaga-Helia

HAMK
Hämeen ammatti-
korkeakoulu

OAMK
Oulun ammattikorkeakoulu

**Tampereen
ammattikorkeakoulu**

**Ammattiopisto
SPESIA**

**KOULUTUSKESKUS
BRAHE**

Keuda

salpaus
Asiantuntijapalvelut

**SAVON
KOULUTUSKUNTAYHTIYKÄ**

Y330

INKLU

Ammatillisen opettajan erityispedagogisen osaamisen kehittäminen - koontia ja huomioita Ernestin kirjoituksista

1. Opiskelijan oppimisen tukemisen osaaminen
2. Opettajien ja ohjaajien kanssa toteutettava yhteistyöosaaminen
3. Moniammatillinen yhteistyöosaaminen

→ VUOROVAIKUTUSOSAAMINEN

Ernesti [Ernesti - Ammatillisen koulutuksen erityinen tuki ja inklusiivisuus | Jamk](#)

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

Miksi?

- Opiskelijoiden moninaiset tuen tarpeet ovat lisääntyneet
- Oppimisen tuen integrointi tulee vahvemmin osaksi kaikkea opetusta ammatillisella toisella asteella
- Työpaikoilla järjestettävän koulutuksen tukemiseen tarvitaan yhä enemmän (erityis)pedagogista asiantuntijuutta
- Jaettu yhteisön asiantuntijuus vahvistaa organisaation toimintakykyä tulevaisuudessa

Miten?

- **Tekemällä oppiminen** käytännön tilanteissa, joissa kohdataan todellisia haasteita ja etsitään ratkaisuja yhdessä. Yhteisopettajuus tai samanaikaisopettajuus voivat olla ratkaisuja tässä toteutuksessa
- **Jatkuva arjen kehittäminen** yksittäisten koulutusten sijaan. Opettajaparit voivat vaihtaa päittäin opettajaryhmiä ja reflektoida toistensa huomioita ja näkemyksiä vaihtopäivän jälkeen
- **Yhteisöllinen oppiminen** kuuluu jokaiselle- velvollisuus kokeilla uusia toteutustapoja
- **Rakenteet ja johdon tuki** tiimeissä, pedagogisissa iltapäivissä, aamukahveilla ja kehittämispäivissä -> arviointi

Toimivan yhteisön oppiminen ja vastuu

- **Osaamisen jakaminen** vahvistaa ymmärrystä oppimisen tukea kohtaan. Rassistiseen ja segregoivaan asenteeseen on yhteisössä helpompi puuttua.
- **Moniammatilliset tiimit** ovat organisaation sydän ja ne toimivat esimerkkinä yksilön tukemisesta. Niiden toimintaan osallistetaan ja perehdytetään uudet työntekijät.
- **Vastuunjako** oppimisen tuen ja erityisen tuen välillä on selvillä, mutta työhyvinvoinnista on vastuussa jokainen oppilaitoksessa työskentelevä.

Ammatillisen opettajan tukeminen konsultoinnin ja mentoroinnin avulla

- Konsultoiva erityisopettaja tukemassa opettajia
- Mentoroiva työyhteisö , jossa mentorina voi toimia moniammatillinen työryhmä, esihenkilö tai tutoropettaja
- Osaamisen jakaminen arjen kohtaamisissa- konsultatiivinen vuorovaikutus koko yhteisön toimintatapana
- Jatkuva oppiminen oppilaitoksen arvoissa ja strategiassa -> sosiaalisesti kestävä oppilaitoksen johtaminen (Kasvio & Räikkönen, TTL 2010)

Malleja erityisopettajan jalkauttamiseen:

- **Erityisopettaja läsnä- malli** eli erityisopettaja on osa tiimiä/tiimejä ja osallistuu oppilaitoksen sisäisiin palavereihin ja kehittämiseen
- **Erityisopettaja etänä-** malli, jossa erityisopettaja jalkautuu tarvittaessa toimipisteeseen tai ryhmään. Voi toimia useammassa eri toimipisteessä.
- Keskeistä molemmissa toteutuksissa on avoimuus ja joustavuus konsultaatioon, koulutuksiin ja menetelmien jakamiseen puolin ja toisin. Tavoitteena on tuen osaamisen kiinnittyminen rakenteisiin ja toimintakulttuuriin, ei niinkään yksittäisen opettajan kompetenssiin.

Lyhytkoulutuksilla on paikkansa:

- Digivartit, tietoiskut ja webinaarit voivat olla pohjana yhteiselle keskustelulle tai apuna jopa tavoitteiden asettelussa
- Uudet teknologiat ja tekoly tarjoavat yhteisiä työkaluja opettajille ja opiskelijoille. Ne voivat tukea molempien osaamisen kehittymistä.
- Lyhytkoulutusten avulla opettaja voi opetustyön ohella päivittää osaamistaan ja reflektoida työtään sekä saada ideoita vertaiskeskusteluun.
- Digitaaliset ratkaisut ja lyhytkoulutukset moninkertaistavat tehonsa, jos organisaatiossa on tilaa yhteiselle keskustelulle ja kokemusten jaolle!

YHTEENVETO:

- Ammatillisen opettajan osaaminen kehittyy tehokkaimmin arjen työssä ja yhteistoiminnassa muiden opettajien kanssa
- Organisaation selkeät vastuurakenteet ja sosiaalisesti kestävä johtaminen tukevat osaamisen kehittämistä ja oppimisen tuen järjestelyjä
- Konsultoinnin, mentoroinnin ja yhteisöllisen keskustelun avulla osaaminen vahvistuu
- Digitaaliset kanavat ja yhteisöllinen toimintakulttuuri yhdessä mahdollistavat osaamisen näkyväksi tekemisen , leviämisen ja jatkuvan kehittymisen.

Ammatillisen opettajan erityispedagoginen osaaminen

- Minkälaista osaamista ammatilliselta opettajalta edellytetään tuen uudistuessa?
- Osaamisen arviointi valmiin työkalun avulla
- Tulossa oleva koulutuspaketti

Ammatillisen opettajan erityispedagoginen osaaminen

- Opiskelijoiden moninaisuuden ymmärtäminen.
- Opiskelijälähtöinen vuorovaikutus.
- Inklusiivinen pedagogiikka.
- Oppimisympäristöjen saavutettavuus.
- Moniammatillinen yhteistyö ohjaajien, erityisopettajien, opiskeluhuollon ja työelämätoimijoiden kanssa ja tukitoimien koordinointi.
- Varmistaa jokaisen opiskelijan yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia ja edetä opinnoissaan.
- Tuen vaikuttavuuden arviointi.

Arvioi oppimisen tuen osaamisesi

Itsearviointi -työkalu

Mihin asioihin tarvitsen lisää osaamista, jotta opiskelijat saavat lakiuudistuksen 1.8.2026 mukaista tukea.

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

Itsearviointikysely: Ammatillisen koulutuksen opettajan oppimisen tuen osaaminen

- Kyselyssä kartoitetaan yksittäisen opettajan ja ohjaajan oppimisen tuen osaamista.
- Tavoitteena on selvittää, mihin asioihin tarvitaan lisää oppimisen tuen osaamista ja näin voidaan varmistua, että opiskelijat saavat lakiuudistuksen 1.8.2026 mukaista tukea.
- Vastaaja voi hyödyntää tuloksia itsensä kehittämisessä ja oppilaitos voi hyödyntää niitä koulutusten tai konsultaatioiden järjestämisessä.
- Kyselyyn vastaaminen vie noin 15-20 minuuttia.
- Jos vastaaja antaa yhteystietokysymykseen sähköpostiosoitteensa vastaamisen voi keskeyttää ja jatkaa myöhemmin. Tuloksen voi myös tällöin lähettää omaan sähköpostiin (pdf-tiedosto).
- Kysely on kehitetty Inku-hankkeessa Spesia Asiantuntijapalvelujen toimesta.

Itsearviointin teemat

- Miten kohtaat ja huomioit opiskelijan? Miten tunnistat hänen vahvuutensa? Entä tuen tarpeet?
- Millaisia tukemisen menetelmiä käytät?
- Miten tuet työelämässä oppimista?
- Miten tuet osaamisen osoittamista ja huomioit tuen tarpeen arvioinnissa?
- Miten järjestät tukea ja teet monialaista yhteistyötä?

Vastausten hyödyntäminen

- Kyselyn vastauksia voidaan hyödyntää keskustelun pohjana tiimin kanssa, kun käsitellään oppimisen tuen muutoksiin liittyviä asioita.
- Esihenkilöt voivat käyttää tuloksia apuna arvioidessaan, millaista osaamisen kehittämistä tiimi tarvitsee vastataksaan lakiuudistuksen tuomiin muutoksiin.
- Jos haluat vahvistaa omaa tai työyhteisösi osaamista oppimisen tuen toteuttamisessa, voit hankkia siihen lisäkoulutusta ja tukea.

Miten saan kyselyn käyttööni?

- Löydät tämän Ernestistä

[Ernesti - Ammatillisen koulutuksen erityinen tuki ja inklusiivisuus | Jamk](#)

- Voit myös olla Päiviin yhteydessä suoraan paivi.tanner@spesia.fi

Millaisia tukemisen menetelmiä käytät?

12. Käytän vaihtelevia opetus- ja ohjausmenetelmiä sekä erilaisia oppimisympäristöjä, jotta erilaiset opiskelijat löytävät itselleen sopivat oppimisen tavat. *

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä
- en osaa sanoa / ei kosketa minua

13. Suunnittelen päivän / tunnin rakenteen ja tavoitteet niin, että ne tukevat myös tukea tarvitsevia opiskelijoita. *

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä
- en osaa sanoa / ei kosketa minua

Koulutuspaketti opetus- ja ohjaushenkilöstölle

Euroopan unionin
osarahoittama

INKLU

Koulutuspaketin teemat

1. Inklusiivisuuden edistäjä

- Inklusiivisen toimintakulttuurin rakentuminen, inklusiivisuutta edistävien periaatteiden sekä oman roolinsa tunnistaminen niiden toteuttamisessa opetuksessa ja ohjauksessa

2. Tuen tarpeen tunnistaja

- Opiskelijan tuen tarpeen tunnistaminen ja oppimisen ja ohjauksen esteiden arvioiminen inklusiivisuuden näkökulmasta, opiskelijan oikeudet ja tuen merkitys oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta

3. Tuen toteuttaja

- Opiskelijan yksilöllisten tuen tarpeiden pohjalta monipuolisen ja toiminnallisen tuen suunnittelemine ja toteuttaminen, oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen

4. Tuen vaikutuksen arvioija

- Toteutetun tuen vaikuttavuuden arvioiminen opiskelijan oppimisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta

5. Verkosto-osaaja

- verkostoyhteistyön periaatteet oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisessa, oppilaitoksen rooli osana laajempaa tukiverkostoa ja yhteistyön rakentaminen opiskelijan yksilölliset tarpeet huomioiden

Opetus- ja ohjaushenkilöstön koulutuspaketin vaihe

1. Monikäyttöinen koulutussivusto (vielä pilotointivaiheessa)
 - [Linkki koulutuspakettiin](#)
 - Pilotointi 26.1. - 27.2.
(Keuda, Sakky, Salpaus, TAMK)
2. Osaamismerkkein ohjautuva oppiminen
 - Osaamismerkkien muotoilu on vielä vaiheessa.
 - Pilotointi 11.3. - 15.4.
(VAAO ja Sakky)
 - Keskustelu osaamismerkkien hallintamallista 14.4. yhteiskehittämisen päivässä.

INKLU – Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta

Inklusiivisuudesta ammatillisille opettajille

HAE SIVUSTOLTA...

ETUSIVU

KOULUTUSPAKETIN TEEMAT

PALAUTE

YHTEYSTIEDOT

Koulutuspaketti opetus- ja ohjaushenkilöstölle

Tervetuloa pilotoimaan INKLU-hankkeessa kehitettyä koulutuspakettia, joka on suunnattu ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstölle.

Koulutuspaketti sisältää seuraavat teemat:

1. Inklusiivisuuden edistäjä
2. Tuen tarpeen tunnistaja
3. Tuen toteuttaja
4. Tuen vaikutuksen arvioija
5. Verkosto-osaaja

Pilotointiaika on 26.1.-27.2.2026. Pilotoinnin päätteeksi pyydämme vastaamaan palautekyselyyn.

Tästä linkistä ohjautut Jamkin ylläpitämälle INKLU-hankkeen sivustolle

Euroopan unionin
osarahoittama

Miten saan koulutuspaketin käyttööni?

- Löydät tämän Ernestistä

[Ernesti - Ammatillisen koulutuksen erityinen tuki ja inklusiivisuus | Jamk](#)

INKLU – Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta

Inklusiivisuudesta ammatillisille opettajille

HAE SIVUSTOLTA...

ETUSIVU

KOULUTUSPAKETIN TEEMAT

PALAUTE

YHTEYSTIEDOT

Koulutuspaketti opetus- ja ohjaushenkilöstölle

Tervetuloa pilotoimaan INKLU-hankkeessa kehitettyä koulutuspakettia, joka on suunnattu ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstölle.

Koulutuspaketti sisältää seuraavat teemat:

1. Inklusiivisuuden edistäjä
2. Tuen tarpeen tunnistaja
3. Tuen toteuttaja
4. Tuen vaikutuksen arvioija
5. Verkosto-osaaja

Pilotointiaika on 26.1. - 27.2.2026. Pilotoinnin päätteeksi pyydämme vastaamaan palautekyselyyn.

Tästä linkistä ohjautut Jamkin ylläpitämälle INKLU-hankkeen sivustolle

Euroopan unionin osarahoittama

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Haaga-Helia

HAMK | Hämeen ammattikorkeakoulu

OAMK | Oulun ammattikorkeakoulu

Tampereen ammattikorkeakoulu

Ammattopisto SPESIA

KOULUTUSKESKUS BRAHE

Keuda

salpaus

SAVON KOULUTUSKUNTAYHTIYKÄ

Y233

INKLU